

S. D. nr. 947/46
Inkom till Lantbruksmännen i Uppsala
den 1 juli 1946

Kungl. Lantbrukstyrelsens
Kulturatekniska byrås arkiv

4585

AB 2*1069

Dev. 1946 / konst.

Förslag
till

Aludden torrlägningsföretag

inom Sigtuna stad och Stockholms län
Upprättat vid syn enligt vattenlagen
år 1944 av
Nils Risberg
Statens lantbruksingeniör.

Vid grävningsarbetets utförande iakttages:

att fixpunkter till ledning vid arbetets utförande samt för kon-

trollering av detsamma finnas anbragta på sätt av plan- och

profilritningen närmare framgår,

att den ur diket upptagna jordmassan ej får läggas närmare än 1.0

meter från det nyupptagna dikets kanter,

att jordbankarna skola förutom för alla tillstötande diken på lämp-

liga ställen, dock minst på var femtionde meter, genomskäras för

att bereda ytvattnet från angränsande mark fritt avlopp,

att jordbankarna ej få hava brantare sidolutning å den mot diket

vända sidan än 1:1,

att den täckta ledningen täckes av ett 0.30 meter tjockt jordlager,

att de för rörledningen angivna djupen äro beräknade till rörets

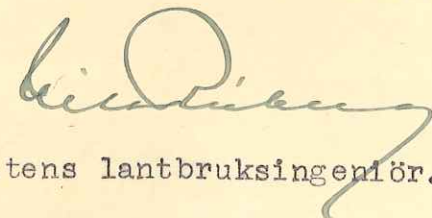
undre innerkant,

att den föreskrivna förstärkningen till täckta ledningens in- och

utlopp göres av betong 1:5:7 samt att gjutningen lägges på ett

väl tillpackat lager av sten.

Sigtuna den 28 september 1944



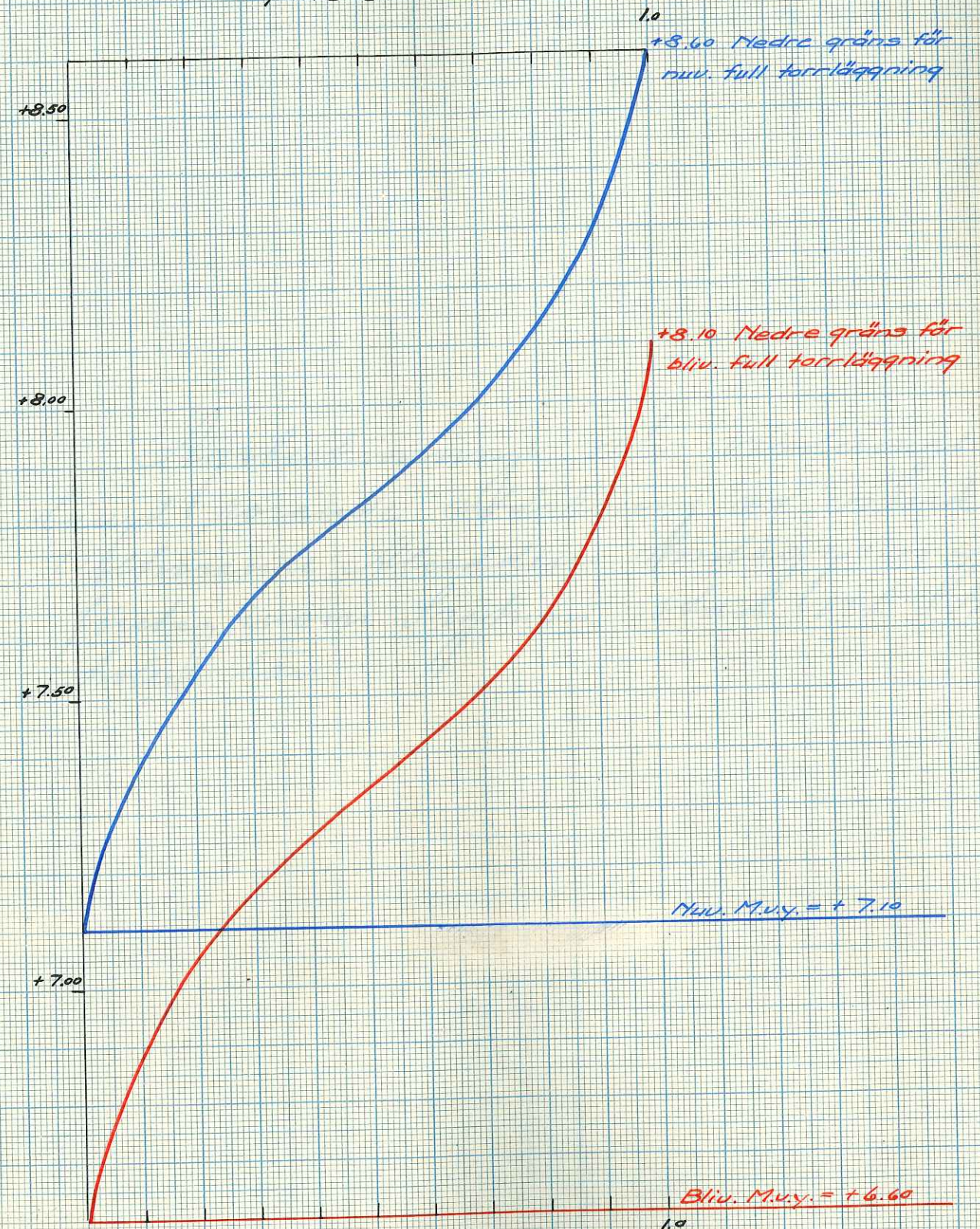
Statens lantbruksingenjör.

L ä g e	Längd m.	Arbete, jordmån m. m.	Antal	å pris	Kostnad		Kostnad		S u m m a	
					Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
K o s t n a d s f ö r s l a g										
rörande utdikning av mark tillhörande Aludden torrlägningsföretag inom Sigtuna stad och Stockholms län.										
Avloppet A-B.										
2-2+50	50	Lera m ³	200	1.10	22	-	✓			
2+50-5	250	Lera "	70	1.20	84	-	✓			
		12" cementrör lm.	250	4.50	1125	-	✓			
		Läggning och täckning "	250	1.00	250	-	✓			
		Inspektionsbrunnar, läge enl. ritningarna st.	3	20.-	60	-	✓			
		Förstärkning av in- och utlopp			80	-	✓			
5-7	200	Gyttja m ³	380	1.10	418	-	✓			
7-10+60	360	" "	800	1.10	880	-	✓	2919	-	
		Omkring 10 % tillägg för oförutsedda fall m.m.						291	-	
	860	Summa Kronor				3210	-		✓	
Sigtuna den 28 september 1944										
										
Statens lantbruksingenjör										

L ä g e	Längd m.	Arbete, jordmån m. m.	Antal	à pris	Kostnad		Kostnad		S u m m a	
					Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
1	2	3	4	5	6		7		8	

Graderingskurvor.

påle 6.



Sigtuna den 28 september 1944

[Signature]
Stens Lantbruksingenjör.

Ägobeskrifnings- och värderings-
lämd rörande utdikning av mark
tillhörande Sludden Smältgrings-
företag inom Sigtuna stad och Stock-
holms län.

A r e a l								Nuvarande värde			Blivande värde			Förbättringsvärde			
Å k e r		Äng och odlingsmark		Annan duglig mark		Impediment och högl. mark		pr har	pr ägofigur		pr har	pr ägofigur		pr har	pr ägofigur		
Har	ar	Har	ar	Har	ar	Har	ar	Kr.	Kr.	öre	Kr.	Kr.	öre	Kr.	Kr.	öre	
7		8		9		10		11		12		13		14		15	

Socken, by och hemman	Registreringsnummer	Littera å kartan	Hemmanstal	Ägofigursnummer	Delägares namn, hemvist m. m. samt ägobeskrivning
1	2	3	4	5	6
Stadsågan n: p 50+52+40 53+54+55+56				1	Sighuna, S. & Olof, S. & Per, Vas- sunda och Söga prästora (Stund. Sighuna Stiftelsen) Åker
				2	"
				3	"
				4	"
				5	"
				6	"
				7	"
				8	"
				9	"
				10	"
				11	"
				12	"
				13	"
				14	"
				15	"
				16	"
				17	"
				18	"
				19	"
				20	"
				21	Summa Sighuna Stiftelsen
				22	Åker
Stadsågan n: p 28+29+39+ 40+43+44+45+55+56				22	"

Åker		Äng och odlingsmark		Annan duglig mark		Impediment och högl. mark		pr har	pr ägofigur	pr har	pr ägofigur	pr har	pr ägofigur
Har	ar	Har	ar	Har	ar	Har	ar	Kr.	Kr.	öre	Kr.	Kr.	öre
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16				
13				1710	22230	1800	234 -	90	11	70			
14				"	23940	"	252 -	"	12	60			
16				1530	24480	"	288 -	270	43	20			
37				1440	53280	"	666 -	360	133	20			
24				"	34560	"	432 -	"	86	40			
12				1710	20520	"	216 -	90	10	80			
12				1620	19440	"	216 -	180	21	60			
26				1350	351 -	"	468 -	450	117	-			
78				1260	98280	"	1404 -	540	421	20			
23				1710	39330	"	414 -	90	20	70			
21				1620	34020	"	378 -	180	37	80			
71/1 72				1260	90720	"	1296 -	540	388	80			
71/1 34				"	42840	"	612 -	"	183	60			
10				1710	171 -	"	180 -	90	9	-			
13				"	22230	"	234 -	"	11	70			
71/1 35				1260	441 -	"	630 -	540	189	-			
16				1620	25920	"	288 -	180	28	80			
71/1 28				1260	35280	"	504 -	540	151	20			
71/1 54				"	68040	"	972 -	"	291	60			
28				1710	47880	"	504 -	90	25	20			
566					799290		10188 -		2195	10			
05				1710	8550	1800	90 -	90	4	50			
09				990	8910	"	162 -	810	72	90			

Socken, by och hemman	Registernummer	Littera å kartan	Hemmansal	Ägofigursnummer	Delägares namn, hemvist m. m. samt ägobeskrivning
1	2	3	4	5	6

				25	Överförd
				26	Äker
				27	"
				28	"
				29	"
				30	"
				31	"
				32	"
				33	"
				34	"
				35	"
				36	"
				37	"
				38	"

Summa

Sammandrag
 Lighorn, S. & Olaf, S. & Per,
 Värmda och Wäner
 pastorat (an. Lighorna
 Stiftelsen)
 Lighorn Stiftelsen
 Summa

Stadsägen nr
 50+52+53+54
 Stadsägen nr
 28+29+39+40+43+
 44+45+55+56

Jordarten utgöres av mullblandad mine-

Areal								Nuvarande värde			Blivande värde			Förbättringsvärde		
Åker		Äng och odlingsmark		Annan duglig mark		Impediment och högl. mark		pr har		pr ägofigur	pr har	pr ägofigur	pr har	pr ägofigur	pr har	pr ägofigur
Har	ar	Har	ar	Har	ar	Har	ar	Kr.	Kr.	öre	Kr.	Kr.	öre	Kr.	Kr.	öre
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16							

65								541	80		107	8	20		536	40
09								1530	137	70	1800	162	-	270	24	30
10								1620	162	-	"	180	-	180	18	-
25								720	180	-	1620	405	-	900	225	-
20								1080	216	-	1800	360	-	720	144	-
08								1710	136	80	"	144	-	90	7	20
07								"	119	70	"	126	-	"	6	30
15								1080	162	-	"	270	-	720	108	-
25								1260	315	-	"	450	-	540	135	-
13								630	81	90	"	234	-	1170	152	10
05								1710	85	50	"	90	-	90	4	50
12								"	205	20	"	216	-	90	10	80
12								1620	194	40	"	216	-	180	21	60
17								1440	244	80	"	306	-	360	61	20
14								1710	239	40	"	252	-	90	12	60
257								3022	220		4489	20		1467	-	

566								7992	90		10188	-		2195	10	
257								3022	20		4489	20		1467	-	
823								11015	10		14677	20		3662	10	

Lighorn den 28 september 1944

U t l å t a n d e .

Synemännens utlåtande rörande förbättrad utdikning av mark tillhörande Stadsägan nr 50+52+53+54 och Stadsägan nr 28+29+39+40+43+44+45+55+56 inom Sigtuna stad och Stockholms län, avgivet vid sådan syneförrättning, som omförmäles i vattenlagen 10 kap. 32 och följande paragrafer.

Läge.

Ifrågavarande avdikningsområde är beläget inom västra delen av Sigtuna stad såväl norr som söder om landsvägen Sigtuna-Erikssund. Å bifogade översiktskarta har avdikningsområdet markerats med gul färg, varjämte även nederbördsområdets yttergränser markerats med en blå linje. Avdikningsområdet utgöres av endast odlad jord och omfattar en areal av 8,23 hektar.

Nederbördsområdet.

Avdikningsområdet tillhör Fyrisåns vattensystem samt det enligt Kungl. Kungörelsen den 13 april 1922 med n:r 129 betecknade nederbördsområdet.

Förordnande.

Genom länsstyrelsens förordnande av den 25 september 1944 erhö11 undertecknad i uppdrag att handlägga förenämnda för-
rättning och har på grund härav och i anslutning till förrätt-
ningssökandens och med denne likställda vid undersökningen och
vid sammanträde i ärendet framställda yrkanden föreliggande plan
för avdikningen upprättats.

Benämning.

Synemännen anse, att företaget bör betraktas som
dikning och bestämma jämlikt vattenlagen 10 kap. 62 § att företaget
skall benämnas Aludden torrlägningsföretag.

Hinder mot företaget.

Företaget berör ej något av de förhållanden, som om-
förmälas i vattenlagen 7 kap. 38 och 39 §§.

Mot syneförrättnings handläggning eller företagets
utförande har icke något hinder blivit anmält och har något sådant
ej heller av synemännen kunnat utrönas.

Sökanden äger all i företaget ingående mark.

Företagets omfattning och avloppsdikets läge.

Den i företaget ingående vattenskadade marken finnes

å hithörande plankartan upptagen och har fullständig beskriv-
ning häröver upprättats. För områdets avdikning föreslås upp-
rensning av redan befintligt avlopp å kartan betecknat med A-B.
Avloppet har jämväl markerats med tvenne jämnlöpande röda lin-
jer för öppen ledning och en tjockare röd linje för täckt led-
ning.

Nederbördsområde, vattenmängd och lutningsförhållanden m.m.

Nederbördsområdet har uttagits dels genom besikt-
ning å marken dels med tillhjälp av ovannämnda översiktskarta
och har bestämts till 2,75 km². Med hänsyn till nederbörds-
områdets beskaffenhet har maximiavrinningen beräknats till
150 liter pr. sek. och km² och medelavrinningen till 15 liter
pr. sek. och km². Maximivattenmängden skulle sålunda bli-
va 0.41 m³/sek. och medelvattenmängden 0.04 m³/sek.

För sträckan 2+50-5 föreskrives täckt ledning av
12" rör i lutning 3.0:1000. Vid in- och utlopp förstärkes
ledningen på sätt ritningen utvisar och förses med 3 st. inspek-
tionsbrunnar i läge som såväl plan- som profilritningen utvisar.

För inspektionsbrunnarna har särskild ritning

upprättats.

Rörledningen kan högst avbörda medelvattenmängden.

På grund härav skall ledningen täckas med endast 0.30 meter tjockt jordlager. På grund av den djupa skärningen, i vilken ledningen nedlägges, medför detta ej någon risk för ledningens framtida underbestånd.

En ökning av rördimensionen så att ledningen kan avbörda hela flodvattenmängden, skulle betydligt öka kostnaden utan att medföra någon större fördel.

Avloppets djup hava föreslagits med hänsyn till en i förhållande till kostnaden för företagets utförande så vitt möjligt full torrläggning av i företaget ingående mark.

Å den vid förrättningen upprättade profilritningen äro avloppets djup vid var och en av de längs detsamma nedslagna avvägningspålarna angivna, varjämte höjden över det antagna jämförelseplanet av den blivande bottenlinjen vid ett flertal ställen angivits. Avloppets dimensioner å olika platser av detsamma framgå i övrigt av de upprättade sektionerna.

Broar.

Företagets utförande medför ej ombyggnad av vare sig bro eller trumma.

Med anledning av att företaget berör allmän väg

har kopia av förslaget i denna del översänts till vederbörande vägförvaltning. Å företedd ritning (bil. F²) har föreskrivet yttrande antecknats.

Landsvägstrumman skall bibehållas i oförändrat skick.

Uppmätning.

För bestämmande av arealen vattenskadad mark samt för utrönande av varje ägofigurs höjdläge över medelvattenytan i avloppet, har den av företaget berörda marken blivit kartlagd och nätavvägd samt begränsad medels en kurva belägen på full torrläggningshöjd över nämnda vattenstånd, varvid för mark belägen på längre avstånd från avloppen tillagts erforderligt fall. All i företaget ingående mark är åker och har densamma betecknats med gul färg. Blå siffror angiva markens höjdläge över förrättningens jämförelseplan.

Jordvärdering.

Då överenskommelse angående kostnadernas fördelning ej kunnat träffas, har ägoogradering varit nödvändig och har densamma verkställts efter följande grunder.

Genom borrhning har jordens värde med hänsyn till dess naturliga godhet och beskaffenhet och under förutsättning av omsorgsfull skötsel och fullständig torrläggning för varje ägofigur upptaxerats pr. hektar och finnas dessa värden för fullt torrlagda ägofigurer införda i kolumn 13 av värderingslängden (bil. L). För ägofigurer, vilka äro belägna lägre än full torrläggningshöjd över blivande medelvattenytan, vilka sålunda ej bliva fullt torrlagda, har en reducering av ovan angivna värden skett efter sådan grund, att all mark belägen över eller i jämnhöjd med 1,5 meter över nyssnämnda höjd ansetts hava torrläggningsgraden 1.0 d.v.s. de bliva fullt torrlagda, under det att mark belägen under ovan angivna höjdläge, ansetts hava torrläggningsgraden 0 d.v.s. deras blivande värde efter företagets utförande är ur torrläggningssynpunkt lika med 0. För sådan jord, som är belägen på sådant avstånd från avloppet att för dess torrläggning erfordras kostnad för upptagandet av fler avlopp än det i detta företag föreslagna har reducering av blivande värdet pr. hektar verkställt. Det blivande värdet finnes infört för såväl fullt torrlagda som icke fullt torrlagda ägofigurer i kolumn 13 av värderingslängden.

Vid beräkning av nuvarande värdet har all mark belägen under nuvarande medelvattenytan ansetts i sitt nuvarande skick värdelös medan mark belägen ovan den i momentet angående "Uppmätning" omnämnda kurvan ansetts ur torrläggningssynpunkt redan lämna full avkastning, varför den ej genom företagets utförande vinner någon förbättring. Markens nuvarande värde är därför beroende dels av det blivande värdet under förutsättning av full torrläggning och dels av dess höjdläge i förhållande till den försumpande vattenytan samt erhålles genom multiplicering av jordens värde i fullt torrlagt skick medels ett procenttal, som beror på respektive figurers höjdläge över sagda vattenyta. De härigenom erhållna värdena pr. hektar äro införda i värderingslängdens kolumn 11.

Skillnaden mellan blivande och nuvarande värdet eller s.k. förbättringsvärdet finnes infört i värderingslängdens kolumn 15 och avse dessa siffror värdet pr. hektar.

I värderingslängden hava slutligen de enligt ovan angivna regler uträknade blivande och nuvarande värdena samt förbättringsvärdena blivit för varje ägofigur med hänsyn till dess ytinnehåll beräknade och införda.

Båtnad av annat slag än jordförbättring förekommer
icke inom detta företag.

Muvarande och blivande värdet samt förbättringsvärdet.

Den vattenskadade marken som kommer att förbättras genom företaget omfattar sammanlagt en areal av 8,23 hektar.

Dess blivande värde utgör 14.677,20 kronor

" nuvarande " " 11.015,10 "

Förbättringsvärde sålunda 3.662,10 "

Vattendomstolsavgift.

Då förbättringsvärdet ej uppgår till högre belopp än 3.662,10 kronor behöver någon vattendomstolsavgift ej erläggas för detta företag.

Ersättningar.

Beträffande ersättning för mark, som åtgår för avloppets utvidgning och ersättning för intrång genom jordupplag, föreskriva synemännen jämlikt intressenternas därom gjorda uttalande (bil. D), att sådan ej skall utgå.

Ersättning för intrång genom uppkastad jord vid framtida rensningar skall ej heller utgå.

Jordägare kan icke göra anspråk på bidrag av annan

intressent i företaget för bortkörning av jordvallarna eller undanskaffande av desamma. Har jordägare verkställt detta arbete äger han därefter åter fritt disponera över den mark, som varit täckt av jordvallarna.

För skada och intrång, som vid detta utlåtandes meddelande icke kunnat av synemännen förutses, må den, som lider skadan eller intrånget framställa anspråk på ersättning enligt bestämmelserna i vattenlagen 9 kap., dock skall sådant anspråk för att kunna upptagas till prövning anmälas hos Österbygdens vattendomstol inom fem år räknat från utgången av den för företagets fullbordande i detta utlåtande eller ock sedermera i anledning av sökt anstånd bestämda tiden. Är skadan eller intrånget av betydighet, gäller vad i 7 kap. 57 § vattenlagen andra stycket stadgas.

Kostnadsfördelningslängd.

Beträffande kostnadernas fördelning har särskild tabell häröver upprättats, vilken bilagts detta utlåtande, varför här hänvisas till nämnda handling (bil. M). Avdikningsområdet utgöres av en samfällighet. Samfälligheten har betraktats som en avdelning och har i tabellen angivits att

båda delägarna äro sökande till företaget. All deltagnings-
skyldighet är grundad endast på värdet av den båtnad som vinnes
genom av företaget uppkommande jordförbättring.

Synekostnaderna skola förskjutas av intressen-
terna och förfalla till betalning omedelbart. För kostnadernas
slutliga fördelning gälla enahanda grunder som gälla för fördel-
ning av kostnaderna för företaget. Fördelning av syneförrättnings-
kostnaderna finnes verkställd i ovannämnda tabell.

Fixpunkter.

Till ledning för arbetets utförande samt för
kontrollering av detsamma finnas fixpunkter anbragta på sätt av
plan- och profilritningen närmare framgår. De skola noga bevaras
och få ej döljas av jord eller annat. Skall sten eller berg, varå
fixpunkt utsatts, sprängas eller borttagas, får detta ej ske förrän
ny fixpunkt av lantbruksingeniör blivit utsatt. Borttages eller
fördärvas desamma uppsåtligen är åtgärden belagd med straff enligt
bestämmelserna i vattenlagen 13 kap. 14 §.

Arbetets utförande.

På grund av vad ovan anförts finna synemännen
skäligen medgiva tillstånd till företaget.

Företaget skall, om någon av intressenterna
vill fullborda detsamma, utföras i full överensstämmelse med
det nu framlagda förslaget med hänsyn till såväl plan- som
profilritningen och får börjas efter den 1 december 1944 och
skall vara fullbordat senast före den 1 november 1948. Har
företaget icke bragts till slut inom nyssnämnda tid vare frå-
gan om företaget förfallen. Om giltigt skäl för dröjsmålet
visas eller genom företagets inställande synnerligt men skulle
uppstå, kan genom ansökan hos Österbygdens vattendomstol före
nämnda tids utgång anstånd erhållas med företagets fullbordande
på högst tio år.

Då ingen deltagare framställt yrkande om att
på egen mark få utföra dikningen kommer företaget att utföras
gemensamt.

Dikesjorden.

Den ur avloppet upptagna jordmassan skall såväl
vid dess första upptagande som vid framtida rensningar uppläg-
gas vid sidan av avloppet men får ej läggas närmare det nya a-
vloppets kanter än 1 meter och skola jordvallarna på lämpliga
ställen dock minst på var femtionde meter genomskäras för att

bereda ytvattnet från angränsande mark fritt avlopp. Jordvallarna
få ej läggas med brantare sidolutning å den mot diket vända sidan
än 1:1.

Avsättning.

Sedan arbetet blivit färdigt och om så effordras under dess utförande skall det avsynas eller inspekteras av i länet tjänstgörande statens lantbruksingeniör eller annan av vederbörande myndighet därtill förordnad.

Underhåll.

Det här föreslagna avloppet skall första gången under första året efter sedan arbetet blivit avsynat samt därefter vart annat år samt så ofta det dessemellan effordras rensas från anhopade slam- och växtbildningar och skall detta arbete vara fullbordat senast före den 1 oktober det år rensning sålunda skall företagas. Kostnaderna skola fördelas efter samma grund som gäller för kostnadernas fördelning för avloppets första upptagande. Vid rensning skall iakttagas att bottenlinjen erhåller det å profilritningen angivna höjdläget.

Dämning, anläggning av vattningsplats m.m.

Dämning, anläggning av vattningsplats i avloppet eller annan åtgärd varigenom skada uppstår eller som hindrar vattnets fria lopp, må på inga villkor företagas eller tålas och skall därest skada uppstår genom delägares eller annans påtagliga åtgörande av denne omedelbart avhjälpas. Härvid iaktages att den skada, som förorsakas genom betande kreaturs eventuella nedtrampning av slänterna, betraktas som åverkan, varav följer, att denna skadas avhjälpande skall åligga den jordägare å vars mark nedtrampning sker. Kostnaden för skadans undanröjande skall sålunda ej betraktas som underhållskostnad.

Talan mot förrättningen.

Den som önskar föra talan mot denna förrättning skall göra detta vid Österbygdens vattendomstol adr. Stockholm. För talans bevarande skall sakägare inom sextio dagar räknat från denna dag till vattenrättsdomaren inlämna sina till vattendomstolen ställda besvär i tre exemplar och skola i dessa fullständigt upptagas klagandens alla påståenden samt skälen därtill.

Utlåtandets underställning.

Då i denna fråga någon underställning till vattendomstolen af detta utlåtande ej erfordras, kommer i enlighet med 10 kap. 75 § vattenlagen detta utlåtande gå i verkställighet i den ordning, som för laga kraft ägande dom är stadgad för så vitt icke inom den i föregående moment stadgade tiden besvär inlämnats till vattendomstolen.

Sigtuna den 28 september 1944

L. R. Nilsson
Statens lantbruksingenjör.

Kent Eckerström Gustaf Johansson
Porträtdande gode män

Att besvär icke blivit inom den i 11 kap. 85 § vattenlagen föreskrivna tid hos vattendomstolen anförda över den syneförrättning, vid vilken förestående utlåtande avgivit betygar Stockholm i Österbygdens vattendomstols kansli den

22 januari 1945

Ex officio:



FÖREDRAGET
DEN 31 DEC. 1948
1
LANTBRUKSSTYRELSEN

326/46
RAPPORT

DIARIE Nr 012623
K. LANTBRUKSSTYRELSEN
2 DEC. 1948

över verkställd avsyning
Företag: Aludden torrlägningsföretag i Sigtuna stad och Stockholms län
(namn, socken och län)
/n:r 294/

~~Ordföranden~~ Sigtunastiftelsen, M. Fryklund, Sigtuna
Förtroendeman:
Ände intressent:

Arbetsplanen fastställd den 20 december 1946

Ändring medgiven den

Bidrag från statens avdikningsanslag 1.830 kronor

Lån från statens avdikningslånefond 1.830 kronor

Arbets tid enl. synemännens utlåtande

Arbets tid enl. kontrakt med Lantbruksstyrelsen

Förlängning medgiven av {Lantbruksstyrelsen till
{Vattendomstolen

Vid förrättningen, som verkställts av assistenten Ingvar Larsson
den 30 november 1948, har befunnits att

arbetet utförts i sin helhet i överensstämmelse med den fastställda
arbetsplanen, varför företaget tillstyrkes till godkännande.

Stockholm den 1 december 1948

Lantbruksingeniör i Stockholms län